

**Onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur 20-9-2011**

**Vereniging Nieuwe Natuur? Nee!  
Behoudt ons Agrarisch Cultuurlandschap  
p.a. Welbergsweg 7  
7495 SZ Ambt Delden  
074 - 38.41.774**

**27 oktober 2011**

**Aan de Leden van de Tweede Kamer  
der Staten Generaal**

**Zeer geachte Dames en Heren,**

**De regering verdient lof voor de herijking van de E.H.S., die volgens het persbericht aanmerkelijk wordt teruggebracht.**

**Onze vereniging maakt zich al enige jaren zorgen over de natuurontwikkeling in het algemeen en de substantiële omvang, waarvan sommige onderdelen - bv. het compensatie-beginsel, het particuliere natuurbeheer en de nieuwe landgoederen - ook nog een "open eind " karakter bezitten, in het bijzonder. De oorzaak van onze zorg is dat de creatie van nieuwe natuur één op één ten koste gaat van landbouwgrond. Van compensatie van landbouwgronden is immers geen sprake. Onze argumenten dat omzetting van landbouwgrond op grote schaal veelzijdige en ingrijpende negatieve aspecten heeft, vertrouwen wij in bijlage A) aan het papier toe.**

**Het ontwerp-bestuursakkoord houdt niet alleen in dat de provincies met het beleid voor de uitvoering van de herijkte E.H.S. worden belast, maar tevens wordt vermeld dat deze autonoom zijn zelf natuurontwikkelings-activiteiten op te zetten. Onder erkenning dat zodanige mogelijkheid al bestond, is onze vereniging ervan overtuigd dat voortzetting daarvan, laat staan aanmoediging daartoe, ten enenmale ongewenst is. De argumenten in dit opzicht zijn geformuleerd in de bijlage B).**

**Ten tijde van de Republiek der Verenigde Nederlanden waren de gewesten behoudens voorschriften inzake verdediging, godsdienst en de munt autonoom. Omdat deze situatie in hoge mate ondoelmatig was besloot men bij de tot standkoming van het Koninkrijk Nederland tot centralisatie.**

**Voedselzekerheid is een nationaal belang. Volgens de F.A.O. (Voedseltop) vergt het zelfs Global Governance. De natuurontwikkeling dient zeker nu dit automatisch gepaard gaat met navenante opoffering van landbouwgrond niet aan 12 provincies overgelaten te worden. De motivering om dit wél te doen luidt dat deze de regionale situatie beter kunnen overzien. Ons standpunt is dat deze te ver van de F.A.O. in Rome en van de wereld afstaan, en daarvan al hebben doen blijken om het belang van instandhouding van landbouwgrond te overzien. De ombuigingen van het Rijk, welke meer inhoud hebben dan alleen bezuiniging, zouden althans gedeeltelijk de nek om worden gedraaid. Het ziet er naar uit dat bovenbedoelde duur betaalde les uit de tijd van de Republiek uit het oog is verloren.**

Onze vereniging is dan ook van oordeel dat het Bestuursakkoord (als men deze moderne weg wil volgen) gewijzigd moet worden in die zin dat de provincies verklaren dat zij niet zelfstandig landbouwgrond ten behoeve van natuurontwikkeling zullen opofferen, zo niet dat daartoe een Wet moet worden uitgevaardigd.



A.J. Brunt  
secretaris

Met de meeste hoogachting,



Jhr. Mr. C.L. van Beijma thoe Kingma  
voorzitter

**N.B.** Het ligt in onze bedoeling dit schrijven en de bijlagen in afschrift aan Dr. H. Bleker, Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, te doen toekomen, en één en ander in de publiciteit te brengen.

## **A. Argumenten voor uiterste terughoudendheid wat betreft het opofferen van landbouwgrond ten behoeve van natuurontwikkeling**

1. De F.A.O. voedseltop in Rome op 16-18 november 2009 stelde dat de voedselproductie met 70% moet stijgen om in 2050 een wereldbevolking te voeden van 9,1 miljard mensen. Naast de toepassing van betere landbouwmethodes dient het areaal aan landbouwgronden uitgebreid te worden met minstens 10 %.  
Ad. 1. Er zijn ook andere, meer recente, waarschuwingen voor voedseltekorten, zoals die van de Rabo-bank van september j.l.  
Ad. 2. De laatste F.A.O. voedseltop in 2009 noemde het verschijnsel dat landen in het Verre Oosten op grote schaal landbouwgrond in Afrika aankopen of leasen. Dit is aan te merken als een schaduw vooruit van reële ontwikkelingen. De F.A.O. bracht de gevolgen van deze intercontinentale ingrepen nog niet in kaart, laat staan dat zij aan een oordeel toekwam! Nederland kan de wereldvoedselsituatie niet oplossen, maar ons aandeel telt in verhouding tot gemiddelde opbrengsten extra door **a.** de grote vruchtbaarheid en **b.** de (voorshands) relatief gunstige ligging ten opzichte van de klimaatverandering. Het Bestuursakkoord verwijst wèl naar internationale verplichtingen waaraan Nederland wat betreft natuur gehouden is, doch met geen woord naar de consignes van de F.A.O., waaraan Nederland zich ook geconformeerd heeft.
2. Het streven tot bevordering c.q. in standhouding van de biodiversiteit is op zichzelf positief. Als dit echter geneutraliseerd wordt door onttrekking van grond, zeker als deze geschikt is voor akkerbouw, waarin Nederland niet self-supporting is, dan leidt dit ertoe dat elders nieuwe gronden worden ontgonnen met dito verlies van biodiversiteit, terwijl ook extra (vervuilend) vervoer zich aandient (Prof. D.J. Dijk, Guildford Universiteit G.B.)
3. Omzetting van landbouwgrond veroorzaakt een smartelijke verdrijving van boerengezinnen van huis, erf en grond. De onzekerheid over de uitvoering van natuurplannen belemmert de bedrijfsvoering.
4. Door de extra vraag naar grond stijgen de grondprijzen resp. blijven deze het - t.o.v. van omringende landen - hoge niveau houden, wat een lonende exploitatie nog moeilijker maakt voor de blijvers in de landbouw.
5. Het verlies aan gronden geeft een verlies aan werkgelegenheid aan de boer en de van deze afhankelijkten in de agrobusiness: ± 7 fts per boer, een werkgelegenheid, die economisch gezien van de hoogste categorie is.
6. De substantiële kapitaalvernietiging van de grond en de opstallen gaat gepaard met inzet van gigantische bedragen.
7. In Nederland kan de landbouw vanwege de vruchtbaarheid van de grond en de grote kennis als een zgn. Natuurlijke Hulpbron worden aangemerkt. Deze kennis kan alleen voortbestaan als zij verweven blijft met een actieve landbouwproductie met toekomstperspectief voor de ondernemers en voor allen wier bestaan daarmee samenhangt.
8. Volgens een recent bericht zullen de subsidies voor onderhoud van bestaande natuurgebieden vrijwel geheel vervallen. Hoe is dit besluit te rijmen met de ontwikkeling van nieuwe natuur, zij het ook in afgeslankte vorm?
9. Er bestaan zorgen over bevolkingskrimp in plattelandsgebieden als Oost Groningen en Zeeuws-Vlaanderen. Als de diverse overheden tot en met de waterschappen aan toe, doorgaan met natuurontwikkeling en boeren en hun gezinnen en de werknemers in de agrobusiness vertrekken, betekent dit automatisch een uitbreiding van het signaleerde euvel.

**Het pakket van deze argumenten weegt naar het oordeel van onze vereniging zwaarder dan het voordeel van de na de herijking in stand blijvende natuurontwikkeling, zeker in het licht van de zich ontwikkelende economische**

**crisis. Bovendien gaat er een wel heel inopportuun signaal uit naar aspirant-opvolgers, onder wie het animo toch al tanende is.**

## **B. Onze bezwaren tegen de inschakeling van de provincies**

1. Dit leidt ertoe dat landbouwgronden door de toewijzing aan de provincies op 12 verschillende manieren kunnen worden omgevormd tot natuur. Dat dit geen denkbeeldige vrees is valt af te leiden uit de al bestaande "eigen" activiteiten.
  - a) In Friesland heeft de Prov. Commissie Landelijk Gebied het Grien Manifest aan G.S.lid Kramer aangeboden. Hierin staat een groot aantal gebieden, waarin nu eens integrale gebiedsontwikkeling, dan weer realisatie van natuur op verschillende wijzen, dan weer de kwaliteit van de ruimte gegarandeerd moet worden, dan wel nieuwe initiatieven mbt duurzaamheid en leefbaarheid kansen hebben. Vooraf gaat een lofzang op de provincie die in 2010 tot de mooiste provincie is uitgeroepen... Oppervlaktes geven de verbeteraars niet aan. Het is nog geen provinciaal beleid, wèl is er een verscheidenheid aan ondertekenaars. De provincie zelf meldt dat zij middelen blijft inzetten voor robuuste verbindingzones.
  - b) Zuid-Holland poneert dat toekomstige uitbreiding van de E.H.S. mogelijk moet zijn en richt zich ondertussen op recreatiegebieden om de stad.
  - c) Alleen Limburg springt er in onze visie gunstig uit.
2. De door de herijking veilig gestelde hectares zullen langs een omweg toch geofferd worden. In het ontwerp Bestuursakkoord wordt de provincies deze mogelijkheid onder de aanduiding van « Overige natuur » en « Robuuste verbindingen » met zoveel woorden voorgehouden. Door de claims van de provincies wordt de ontwikkeling van, en het ondernemen in de landbouw sterk beperkt of zelfs op slot gezet.
3. De totale omvang van deze eigen activiteiten is onbekend. Na informatie bij de provincies kwam een berekening van onze vereniging uit op een oppervlakte van minstens 30.705 ha. Gezien de gunstige vermogensposities van enkele provincies vrees ik, dat dit slechts een begin is.
  - a) Het programma van Groningen vermeldt de inzet van extra middelen voor knelpunten in het landschap, bevordering van biodiversiteit en natuurontwikkeling en de aankoop van ontbrekende schakels. De stevige vermogenspositie, verkregen door de vervreemding van de positie in Essent wordt aangewend voor projecten in het kader van het Regionaal Specifiek Pakket en het op peil houden van het investeringsfonds Economische, Sociale en Fysieke Infrastructuur.
  - b) De vermogenspositie van Gelderland is gunstig door de verkoop van Nuon. Ondanks de herijking wil Gelderland toch natuurgebieden met elkaar verbinden. Met zinvolle en slimme investeringen wordt de structurele versterking van de provincie beoogd, o.a. van de natuur.
  - c) Brabant zal voor de besteding van gelden uit de verkoop van Essent voorstellen doen aan PS. Hiervoor worden de systematiek en de ijkpunten uit de agenda van Brabant gehanteerd, waaronder Ecologie 22,4 miljoen, Vitaal platteland ILG 8,8 miljoen, Ruimtelijke kwaliteit en Gebiedsopgave (structuurvisie) 40 miljoen.
4. Nonchalant omgaan met landbouwbelangen spreekt uit de omschrijving en motivering van natuurontwikkelingsplannen. Noord-Holland poneerde in de toelichting op het Wieringermeerplan dat het enige wat er gebeurde, bestond uit het passeren van auto's op weg naar Friesland. Het gebied kenmerkt zich door stoere, robuuste lijnen. Geen notie dat dit voortkomt uit de inrichting voor landbouw. Zuid-Holland liet zich ontvallen dat de omzetting naar natuur zal gelden voor eeuwig en altijd.
5. De provincies beroepen zich veelal op de gemaakte kosten en dito afspraken. Omdat de schop dikwijls nog niet in de grond is gezet, zullen de kosten voor een zeer groot gedeelte bestaan uit de koop van grond. Deze zijn bij niet doorgaan terug te krijgen. De onwil om de bakens te verzetten is manifest.